ಡಾ|| ಸರೋಜಿನಿ ಚವಲಾರ*

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಇಂಚಗೇರಿಯ ಪಾತ್ರ

ಇಂಚಗೇರಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊನೆಯ ಹಳ್ಳಿ. ಇಂಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ (ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ)ಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಅಂಚಿಗೆ ಹಳ್ಳದ ದಂಡೆಗೆ ಸುಮಾರು ೭೬ ಎಕರೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಇಂಚಗೇರಿ ಮಠ ಈಗ ಮೂರು ಗುಡಿಗಳ ಕಳಸದೊಂದಿಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಹಚ್ಚಹಸುರಿನ ಬೆಳೆ, ಗಿಡಮರಗಳ ಗುಂಪು.

ಇಂಚಗೇರಿಯ ಮಠವೆಂದ ಕೂಡಲೇ ಬಹಳ ಜನರಿಗೆ 'ದೇವರ' ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. 'ದೇವರು' ಅಂದರೆ ಮಹದೇವರು ಮುರಗೋಡ. ಇವರಿಂದಲೇ ಈ ಮಠದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಹೊಸ ಪುಟ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಶ್ರೀಪಾದ ಡಾಂಗೆಯವರು (ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಧುರೀಣರು) ಮಹಾದೇವರು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ 'ದೇವರು' ಎಂದು ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ಮಹಾದೇವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಅಣಿಮಾದಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಓಡಿಹೋಗದಿರಲಿ, ಮಾಯವಾಗದಿರಲಿ ಎಂದು ಅಡ್ಡ, ಉದ್ದ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಮಹದೇವರನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂಚಗೇರಿ ಮಠವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಸಂಘಟನಾ ಶಕ್ತಿಗೆ ಇಂಚಗೇರಿ ಮಠವು ಅಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ಹೆಸರಾದದ್ದು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು ಒಕ್ಕಲುತನ ಮೊದಲಾದ ಕಾಯಕಷ್ಟ ವಹಿಸುವವರಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಬೋಧೆ, ವಿಧಾನವನ್ನು ಸುಲಭೀಕರಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಶೇಷ. ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ಶಾಸ್ತ್ರಸಾಧನೆಗಳಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಪುರಾತನರ ಮುಗ್ಧಭಕ್ತಿಯಂಥ ನಿಷ್ಠೆಯ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆದು ಸಾಮಾನ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧಕನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಈ ಒಲವು ಒಂದುಗೂಡಿದ ಲಕ್ಷ–ಲಕ್ಷ ಜನ ಈ ಮಠದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದರು.

ಇಂಚಗೇರಿ ಮಠದಲ್ಲಿ 'ಪೀಠ'ವೆಂದು ಸಿಂಹಾಸನ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಸನವಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳಾದವರು 'ಮಹಾರಾಜ' ಎಂದು ಸಂಬೋಧನೆಗೆ ಪಾತ್ರರು, ಕಾವೀ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೇ ತೊಡಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಅಡ್ಡ–ಉದ್ದ ನಾಮಗಳಿಲ್ಲ. ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವ, ಗಣಪತಿ, ಸರಸ್ವತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ—ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ದೇವ, ದೇವತೆಯ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲ. ಅಭಿಷೇಕ, ಮಂತ್ರ ಪಠಣದ ಪೂಜೆ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ಪೂರ–ಕಾಯಿಗಳು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಭಜನೆ, ಧ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಗುರು ಆಗಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಇಂಥದೇ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂಬ ಕಟ್ಟುಪಾಡು ಇಲ್ಲ.

* 'ಸಂಕಲ್ಪ' ೧೫೦, ಜಯಪ್ರಕಾಶನಗರ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ೫೮೦ ೦೩೦

ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀ ಆರ್. ಡಿ. ರಾನಡೆಯವರು ಇಂಚಗೇರಿಯ ಭಾವು ಸಾಹೇಬ ಮಹರಾಜರ ಶಿಷ್ಯರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯರು ಗಿರಿಮಲ್ಲೇಶ್ವರರು.ಭಾವುಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಕೊಟ್ಟ ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮ ಮಹಾರಾಜರು ಈ ಮಠದ ಮೊದಲ ಗುರುಗಳು. ಇವರು ದೇಹ ಬಿಟ್ಟದ್ದು ೧೮೮೫ರಲ್ಲಿ. ರಾನಡೆಯವರು ಗುರುದೇವರೆಂದು ಮಾನ್ಯರಾಗಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತರಾದರು. ಗಿರಿಮಲ್ಲೇಶ್ವರರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಮುಡಿಪಾದವರು. ಇದೇ ಗಿರಿಮಲ್ಲೇಶ್ವರರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ನೆನಪಿಗೆ ಇಂಚಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಗಿರಿಮಲ್ಲೇಶ್ವರರ ಶಿಷ್ಯರು ಗಿರೀಶ ಆಶ್ರಮಗಳೆಂದು ಊರೂರಿಗೆ ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅವರ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯ ಶಿವಪ್ಪ ಮುರಗೋಡ ಅವರು ಇಂಚಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಗಿರಿಮಲ್ಲೇಶ್ವರರ ನಂತರ ಶಿವಪ್ಪ ಮುರಗೋಡ ಅವರು ಇಂಚಗೇರಿಯ ಗುರುಗಳು ಆಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಮಗ ಮಹದೇವರು.

ಹೋರಾಟದ ಕಣಕ್ಕೆ

ಕುಸ್ತಿಪಟು. ಆಜನ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮಹದೇವರು ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳಿಗೆ ಜನಪ್ರಿಯ, ಗೌರವಾರ್ಹರಾದವರು. ಈ ಮಾತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಕುಸ್ತಿಪಟುಗಳ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಹದೇವರ ಚಿತ್ರವಿರುವ ತಾಯಿತಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಮಹದೇವರು ಮುತ್ಸದ್ಧಿ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ತಂದೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ರೂಢಿಗತವಾಗಿತ್ತು. ಅಣಿಮಾದಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರು. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಒಲವು ಮೂಡಿದ್ದು ಗುರುಗಳಾದ ಶಿರಹಟ್ಟಿಮಠರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ (ಮಾಸ್ತರರು–ಮಹದೇವರು ಮತ್ತಿತರ ಶಿಷ್ಯರು) ತ್ರಿಪುರಾ, ಹರಿಪುರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರಬೋಸರಿಂದ ಬಹಳ ಪ್ರಭಾವಿತರಾದರು. ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷರನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ದುಡಿದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಇದ್ದರು.

ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳ ತಂಡವೊಂದು ರೂಪುವೆತ್ತಿತು. ಈ ತಂಡದ ಅನೇಕರು ಗಾಂಧೀ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಹೌದು. ಸೌಮ್ಯವಾದಿಗಳು, ಗಾಂಧೀ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಆದ ಅನೇಕರು ಅಬುಲ್‌ಕಲಂ ಆಝಾದರು ಹೇಳುವಂತೆ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಒಂದು ಧೋರಣೆಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೇ ವಿನಾ ತತ್ತ್ವವೆಂದಲ್ಲ.

"ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಾವು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು" ಎಂಬ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರರ ಮಾತು ಮಹದೇವರಂತೆ ಅನೇಕ ಯುವಕರಿಗೆ ವೇದವಾಕ್ಯವಾಯಿತು. ಹೊಸಮನಿ ಸಿದ್ದಪ್ಪನವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಗೆ ಇಟ್ಟು ಮುನ್ನಡೆಯುವ ನಿರ್ಧಾರ ಮಹದೇವರದಾಯಿತು.

ಮಹದೇವರು ಇಂಚಗೇರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಆಶ್ರಮಗಳ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದೊಡನೆಯೇ ಉಪದೇಶಿಸತೊಡಗಿದರು. ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವಕ್ತಾರರಾದ, ಇಂಚಗೇರಿ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಗುರುಗಳೂ ಆದ ಅವರ ಮಾತು ಲಕ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಜನರನ್ನು ಹೋರಾಟದ ಕಣಕ್ಕಿಳಿಸಿತು.

ವಿಜಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಸಾಂಗ್ಲಿ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುಭಾಗದ ಜನತೆ (ಗ್ರಾಮೀಣರು) ಇಂಚಗೇರಿಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಆಶ್ರಮಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮುಂಬೈ, ಆಗ್ರಾ, ಮಹಾಬಳೇಶ್ವರ, ಗೋವಾ, ವರ್ಧಾ, ಶ್ರೀಶೈಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ರಮಗಳು ತಲೆಎತ್ತಿದ್ದವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಹೋರಾಟದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದರು ಮಹದೇವರು.

"ಆ್ಯನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಪಿಲ್‌ಗ್ರಿಮ್" (ಘಟಕ ೬ ರಿಂದ ೭) ದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಷ್‌ಚಂದ್ರಬೋಸರು "ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶಕ್ಕೂ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಗತ್ಯ. ಸಮರಗಳಿಂದ ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಪಾಠ ಕಲಿತಿದ್ದೇವೆ. ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಯಾವ ದೇಶವೂ ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾದೇವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಈ ಮಾತಿನಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಜನಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಪಡೆದ ಮಹದೇವರು ಮಾತ್ರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿದರು. ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಸೈನಿಕರಂತೆ ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಿದರು. ಕೊಟ್ಟಲಗಿ (ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ), ಅಸೂಟಿ (ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ), ಸೋನಿಹಾಳ (ಜತ್ತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಸಾಂಗ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆ) ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಮದ್ದುಗುಂಡು ತಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಸಶಸ್ತ್ರಪಡೆ ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು.

ಆಗ ಗಾಂಧೀಜಿಯು ನಿಶ್ಶಸ್ತ್ರಯುದ್ಧ, ಅಹಿಂಸಾ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮಹದೇವರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೂ ಸಮಕಾಲೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಕಾಲ. ಮಹದೇವರು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಹೇಳುತ್ತ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಅಲೆದರು. ತಾವು ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಕರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ೧೯೪೧ರ ಜನವರಿ ೧ರಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಇಂಚಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಬಂಧಿತರಾದರು. ಬಿಡುಗಡೆಯೂ ಆಯಿತು.

ಎರಡನೇಯ ಸಲ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಹದೇವರು ಹಿಪ್ಪರಗಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಅಂದು ಬೆಳಗಾವಿ, ವಿಜಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಒಟ್ಟು ೧೫೦೦ ಜನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಬಂಧಿತರಾದರು. ಜನರನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಹದೇವರಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು. ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ ಹೊರಬರುವುದರಲ್ಲಿ ೧೯೪೨ರ ಚಳುವಳಿ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು.

೧೯೪೨ರ ಚಳುವಳಿಯ ಸ್ವರೂಪವು ಈಗಾಗಲೇ ಇಂಚಗೇರಿಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇತ್ತು. ಮದ್ದು ಗುಂಡು ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಈ ನಡುವೆ ಬಿದ್ದ ತೆರೆ ಸರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾದರು.

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಿದ ಇಂಚಗೇರಿಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೂ, ಇತರರಿಗೂ ಪೋಲಿಸರ ಕಿರುಕುಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲಿತ್ತು. ರೈತರು ಮನೆ–ಹೊಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರ್ಗತಿಕರಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿತ್ತು. ಆಗ ಇಂಚಗೇರಿಯ ಆಶ್ರಮಗಳು ಚಳುವಳಿಯವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವೊದಗಿಸತೊಡಗಿದವು. ಗಂಡಸರು ಗುಪ್ತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಡು–ಗುಡ್ಡ ಸೇರಿದರೆ ಮಹಿಳೆಯರು ಆಶ್ರಮದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು (ನಾಲ್ಕು ಹೊತ್ತು ಭಜನೆ–ದಾಸೋಹ–ರಾಜಕಾರಣ ಬಿಡದೆ) ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದರು. ಹೊಲಗಳನ್ನು ಉತ್ತು–ಬಿತ್ತಿ–ಬೆಳೆ ಮಾಡಿದರು. ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟು ತಂಡಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸಿ ಬಂದರು. ಬುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹರದಾರಿ ನಡೆದುಹೋಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದರು. ಮದ್ದು ಕುಟ್ಟಿದರು ; ಗುಂಡು ಮಾಡಿದರು ; ಹೀಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಣ್ಣೆರಚಿದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸೆರೆ ಸಿಕ್ಕರು. ಜೈಲು ಅನುಭವಿಸಿದರು. (ದಿವಂಗತರಾದ ಸೋನಿಹಾಳದ ಮಹಾದೇವಿ ಮುಸಳಿ ಮತ್ತು ವಿಜಾಪುರದ ಗಿರಿಜಾ ಕಲಗೊಂಡ ಅಥವಾ ಅಂಗಡಿ ಹಾಗೂ ಈಗ ಜೀವಂತರಿದ್ದು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ ಹೊಂಬಳದ ಈರವ್ವ ಶಿರಹಟ್ಟಿಮಠ ಇವರು ಗಣ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವರು. ಈರವ್ವ ನೀಡಿದ ಮಾಹಿತಿಯಂತೆ) ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪಂಢರಪುರದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಲವಾಡಿ–ಸಿದ್ದವಾಡಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಡುವಿನ ತಂತಿ ಕತ್ತರಿಸಿದರು. ಸೋನಿಹಾಳ, ಅಸೂಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮದ್ದು ತಯಾರಿಸಿದರು. ನಿಂಬಾಳ ಸ್ಟೇಶನ್ ಬಳಿ ಗೂಡ್ಸ್ ಗಾಡಿ ಉರುಳಿಸಿದರು. ಮುಸಳಿ ಮಹದೇವಿ ಸೋನಿಹಾಳದ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ಪೋಲಿಸರು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಘೋರ ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಸಗಿದರು. ಅವಳು ತವರುಮನೆ ಕಾರಾಜಣಗಿಯವರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಜತ್ತಿಸಂಸ್ಥಾನಿಕರ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಕಾರಾಜಣಗಿಯವರು ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅವರು ಮಹದೇವರನ್ನು ಇಂಚಗೇರಿಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಮಹದೇವರ ಜೊತೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಬೇಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

೧೯೪೨ರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಜನರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಹಳ ಕಂಟಕವೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನ ಮನೆ ಮಾರು ತೊರೆದು ಓಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಚಗೇರಿಯೇ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಮಹದೇವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಡ್ಡೇರಹಟ್ಟಿ ಬೇಡರ ತಂಡವೊಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಮಹದೇವರ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲು ಸಂತ್ಯೂರು (ಸತ್ತಿ–ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕು) ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅನಂತರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ರೈತರಾಗಿದ್ದರು. ಅನಂತರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮಹದೇವರ ಜೊತೆಗೆ ಚಳುವಳಿಯ ಭಾಗಿದಾರರು. ಒಂದು ಸಲ ಅನಂತರಾವ್ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಭೆ ನಡೆದಾಗ ಪೋಲಿಸರು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಹದೇವರು ಮತ್ತು ಬಾಳಪ್ಪ ಬಬರೆಯೆಂಬವರು ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಮನೆಯ ಗೋಡೆ ಜಿಗಿದು ಸೈಕಲ್ ಹತ್ತಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪೋಲಿಸರು ನೋಡಿ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ಸತ್ತಿಯಿಂದ ಮಸೂಡಿ (ಮಹೀಷವಾಡಿ)ವರೆಗೂ ಬಂದರು. ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹದೇವರು ಸೈಕಲ್ಲನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ದುಪಾಟಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಈಸು ಬಿದ್ದು ಆಚೆ ದಡ ಸೇರಿದರು. ಈಚೆ ದಡದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು.

ರಡ್ಡೇರಹಟ್ಟಿ ಬೇಡರ ತಂಡದ ಕುರಿತು ಅಂದಿನ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಎಂಬುವರು ಮರಾಠಿ 'ಸಕಾಳ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ೬ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಧಾರಾವಾಹಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆ ಬೇಡರನ್ನು ಕಟುಕರು, ದರೋಡೆಖೋರರೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ಹೊಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನೆಲೆಗೆಟ್ಟು ಇಂಚಗೇರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ೪೨ರ ಚಳುವಳಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆಗ ಟಪಾಲು ಲೂಟಿ, ಸ್ಟೇಶನ್ ಸುಡುವುದು, ತಾರಕಂಬ ಉರುಳಿಸುವುದು, ದೇಸಾಯಿ, ದೇಶ್ಪಾಂಡೆ, ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಪಾಟೀಲರು ಇಂಗ್ಲೀಷರ ಬಾತ್ಮಿದಾರರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅನೇಕರು ಇಂದು ಅಗ್ರಮಾನ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಬಡರೈತ, ಕೂಲಿಕಾರ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದರೋಡೆಕೋರರ ಪಟ್ಟ ದೊರೆತಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ, ದ್ವೇಷಕ್ಕಾಗಿ ಮುಗ್ಧ, ಅಜ್ಞ–ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಇಂಚಗೇರಿಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ ಹೆಸರು ಇಟ್ಟವರು–ಹೆಸರು ಕೆಡಿಸಿದವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಗೆ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಜೀವಂತವಾಗಿ ನನ್ನ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿವೆ.

ಕೆಲವು ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

"ಬ್ರಿಟಿಷರ ಗುಂಡಿಗೆ ಎದೆಯೊಡ್ಡುವುದು 'ಅಹಿಂಸೆ' ಯೆಂದಾದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಎದೆಗೆ ಗುಂಡುಹೊಡೆಯುವುದು ಯಾಕೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ ?" ಇದು ಅಂದಿನ ಯುವಕರು ಗಾಂಧಿವಾದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅದರ ಉತ್ತರ ರೂಪವೇ ೧೯೪೨ರ ಚಳುವಳಿ ಹಿಂಸಾಕಾಂಡವಾದದ್ದು. ಅಂದರೆ ಭಾರತೀಯರು ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ಮೂಲದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚಳುವಳಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಗತ್ಯ–ಅನಿವಾರ್ಯವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೇಶಿಪಿಸ್ತೂಲು ತಯಾರಿಸಿದರು–ಬಳಸಿದರು. ಮಹದೇವರ ನಿಲವು ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಇಂಚಗೇರಿಯ ಮಠವು ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರ 'ಆನಂದ ಮಠ'ವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಠದ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಹೋದ ಅನೇಕ ಅಪರಾಧಿಗಳು, ಅಪರಾಧಿ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಜನೆ–ನಿತ್ಯನಿಯಮಗಳಿಂದ ಪರಿವರ್ತಿತರಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಇವೆ. ವಿ. ಶಾಂತರಾಮರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ 'ದೋ ಆಂಖೆ ಬಾರಾ ಹಾಥ'ದಲ್ಲಿ ೬ ಜನ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಮನಃಪರಿವರ್ತನದ ಕಥೆ ಕರುಳು ಮಿಡಿವಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಜನರ ಜೀವನಾದರ್ಶವು ನೇರಗೊಂಡದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಅಚಲ ವಿಶ್ವಾಸ ತಾನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಮಾತನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ೧೯೪೭ರ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಮಾತ್ರ

ಮಾತೃರಾದೆವು. ನಂತರ ನಿಜವಾದ ಹೋರಾಟ ಪ್ರಾರಂಭ **ವಾಯಿತು.** ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಜಾತೀಯತೆ **ಯಂಬ ಸಮಸ್ಯೆ**ಗಳು ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಶತ್ರುಗಳಾದವು. ಇಂಚಗೇರಿಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಹದೇವರು ಈ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮೂಹಿಕ ಬೇಸಾಯ, ಅಂತರ್‌ಜಾತಿ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವರ ಜೀವನ ಸುಗಮಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾರಂತೆ ಮಹದೇವರ ಸಾಧನೆ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ.

ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಹಾದಿಯೆಂದು ಖಾದಿವ್ರತ ಹಿಡಿದರು. ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿದರು. ಒಕ್ಕಲು ತನಕ್ಕೆ ದನಕರುಗಳು ಬೇಕು ; ಕಟುಕರಿಗೆ ಮಾರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲು ಪಾದಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಾಡಿಸಿದರು. ವಿನೋಬಾರವರ ಸರ್ವೋದಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅದರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋದಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವೀಗೊಳಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ವೋದಯದ ಪಾದಯಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ದಿಲ್ಲಿವರೆಗೂ ಕಳಿಸಿದರು. ಸರ್ವಹಿತಕಾರಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದರು. ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ, ಗೋವಾ ಚಳುವಳಿ, ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಡಿ ಇಂಚಗೇರಿಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮಹತ್ವ ತಂದರು.

ಅನುಬಂಧ : ಕೆಲವು ವರದಿಗಳು

ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳು

'ಸಕಾಳ' (ಮರಾಠಿ) ದೈನಿಕ-"ಕರ್ನಾಟಕಾತೀಲ ಕ್ರೂರ ರಡ್ಡೇರಹಟ್ಟಿ ಬೇರಡ ಟೋಳಿ" ರವಿವಾರದ ಸಂಚಿಕೆ ೨೧-೪-೧೯೪೪ ರಿಂದ ಪ್ರತಿವಾರ-೬ ಲೇಖನ, ಬರೆದವರು ಶೇಖ ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ೧-೧೦-೧೯೪೨-ವಿಜಾಪೂರ,ಜತ್ತ ನಡುವಿನ ತಂತಿ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುತಂತಿಗಳನ್ನುತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಕರ್ಮವೀರ-ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೧ (೧೯೪೪) ಹಾಗೂ ನವೆಂಬರ್ (೧೯೪೩)ನೇ ದಿನ ಹುಲಕೋಟಿ ಸ್ಟೇಶನ್ ಸುಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ಫಕೀರಯ್ಯ ಶಿರಹಟ್ಟಿಮಠ ಇವರಿಗೆ ೬ ತಿಂಗಳಿಂದ ೨ ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿದರು. ಅಂದೇ ಮಹದೇವಪ್ಪ ಮುರಗೋಡ ಇವರನ್ನು ವಿಜಾಪುರ ಸ್ಟೇಶನ್ ಖಟ್ಲೆಗಾಗಿ ಒಯ್ದರು.

ಕರ್ಮವೀರ-೧೬-೧೦-೪೪ರಂದು ಮಹದೇವಪ್ಪ ಮುರಗೋಡ ಇವರು ಈಗ ವಿಜಾಪುರ ತುರಂಗದಲ್ಲಿರುವರು. ಅವರ ಖಟ್ಲೆ ಇದ್ದ ದಿವಸ ಜೈಲಿನಿಂದ ಕೋರ್ಟಿನವರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಲ್ಲದೆ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಬೇಡಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಕೊಟ್ಟಲಗಿ ಟಪಾಲ ಅಪಹರಣ-೧೩-೯-೧೯೪೩.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ-೧೭-೧೦-೧೯೪೩ : ಮಹದೇವಪ್ಪ ಮುರಗೋಡ ಇವರ ಕೈದು : ವಿಜಾಪೂರ ೧೫-ಕೆಲವು ದಿನಗಳಿಂದ ಕಾಣೆಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಮಹದೇವಪ್ಪ ಶಿವಪ್ಪ ಮುರಗೋಡ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಇವರನ್ನು ಬಾದಾಮಿಯ ಫೌಜದಾರರಾದ ಶ್ರೀ ಬಳ್ಳಾರಿಯವರು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತಾ-೬ನೇ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ೧ ಗಂಟೆಗೆ ಬಂಧಿಸಿದ ಸುದ್ದಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಇನಾಮು ಜಾಹೀರ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ-೫-೧೨,೧೯೪೪ : ಹುಲಕೋಟಿ ಬಂದೂಕ್ ಅಪಹರಣ : ೧೫-೧೦-೪೩ನೇ ಸಾಯಂಕಾಲ ಹುಲಕೋಟಿ ಸ್ಟೇಶನ್ ಕಾವಲಿದ್ದ ಪೋಲಿಸರ ಬಂದೂಕು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದ.........ಶ್ರೀ ಮುರಗೋಡ ಮಹದೇವರು ಇವರನ್ನು ವಿಜಾಪೂರ ಸೆಶೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಖಟ್ಲೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಕರ್ಮವೀರ-೧೮-೧೨-೧೯೪೪ : ಇಂಚಗೇರಿ ಪೋಲಿಸ್ ಸ್ಟೇಶನ್ ಸುಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣದ ವಿಚಾರಣೆ ವಿಜಾಪೂರದ ಸೆಶನ್ ಜಡ್ಜರಾದ ಶ್ರೀ ಹೊನ್ನಾವರ ಇವರ ಮುಂದೆ ನಡೆದು ೧೩ ಆರೋಪಿಗಳು ನಿರ್ದೋಷಿಗಳೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು ....

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ-೧೫-೧೨-೧೯೪೫ : ಜಮಖಂಡಿ : ೧೯೪೨ರ ಆಗಸ್ಟ್ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಸಾವಳಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಪೋಲಿಸ್ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಆಯುಧ ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಮುರಗೋಡ ಮಹದೇವಪ್ಪನವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಲಾಯಿತು.

ಮಹದೇವರು ಇದ್ದ ಮನೆಗೆ ಪೋಲಿಸರೊಬ್ಬ ಬಂದು "ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಬನ್ನಿರಿ" ಅಂದನು. "ನನಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿವೆ. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಬರಲು ತಿಳಿಸಿರಿ", ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು ತಿರುಗಿಹೋಗಿ ಸಬ್‌ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರರಿಂದ "ಶ್ರೀ ಮಹದೇವಪ್ಪ ಮುರಗೋಡರವರನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ" ಎಂದು ಪೋಲಿಸರಿಗೆ ಹುಕುಂ ಮಾಡಿದ ಕಾಗದವನ್ನು ತಂದು ತೋರಿಸಿ "ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ವಾರೆಂಟ್ ಇದೆ ಬನ್ನಿರಿ" ಎಂದರು. "ಅದು ವಾರಂಟ್ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ವಾರಂಟ್ ತಂದರೆ ಬರುವೆ"ನೆಂದರು. ಒಂದು ತಾಸಿನ ನಂತರ ಪೋಲಿಸರು ವಾರಂಟ್ ತಂದು ಅವರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದರು.

ಕಸ್ತೂರಿ (ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ) ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯೮೭. ಲೇಖನ "ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ವೆಂಕಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು" ಲೇಖಕರು ಗುರುನಾಥ ಇನಾಂದಾರ.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ–೩೦-೧೦-೧೯೪೨: ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ-ಕೊಟ್ಟಲಗಿಯಲ್ಲಿ ಪಿಸ್ತೂಲ ತಯಾರಿಸುವ ಸಾಮಾನು : ಅಥಣಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೊಟ್ಟಲಗಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದವಾರ ಪೋಲಿಸರು ಝಡತಿಗೆ ಹೋದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಿಸ್ತೂಲು ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನುಗಳು ದೊರೆತಿವೆಯಂತೆ.

ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ–೨-೧೦-೧೯೪೨; ಹುಲಿಕೋಟಿ ಸ್ಟೇಶನ್‌ಗೆ ಬೆಂಕಿ : ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-೧ ನಿನ್ನೆರಾತ್ರಿ ಹುಲಕೋಟಿ ಸ್ಟೇಶನ್‌ಗೆ ಜನರು ನುಗ್ಗಿ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿವೆಯಲ್ಲದೆ ಟೆಲಿಫೋನ್ ಯಂತ್ರಕ್ಕೂ ಧಕ್ಕೆಯಾಯಿತು. ಸ್ಟೇಶನ್ ಕಟ್ಟಡವೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ವಿವರಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

ಕೃತಿಗಳು

೧. "ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಬನಹಟ್ಟಿ ಭಂಟರು" -ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣ್ಣಪ್ಪ ರಾಮಪ್ಪ ಜಂಬಗಿ, ಬನಹಟ್ಟಿ

೨. 'ಶ್ರೀ ಸ। ಸ। ಮಾಧವಾನಂದ ಪ್ರಭೂಜಿಯವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ'- ಶ್ರೀ ಮುತ್ತಪ್ಪ ಮಹಾರಾಜರು, ಶಿಂಧೋಜಾನಟ್ಟಿ.

೩. 'ಮಾಧವ ಜೀವನ ದರ್ಶನ' ಭಾಗ-೧. ಸಂ-ಮಹಾಲಿಂಗ ಮಂಗಿ

೪. 'ಸದ್ಗುರು ಸಮರ್ಥ'- ಡಾ॥ ಸಂಗಮೇಶ ಬಿರಾದಾರ

೫. ಶ್ರೀ 'ಮಾಧವ-ಪತ್ರ-ಸುಧಾ'–ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಶ್ರೀ ಸ. ಸ. ಗುರುಪುತ್ರಪ್ಪ ಮಹಾರಾಜರು

೬. Shri Mahadevaru Murugod, 'The Great Humanitarian', Editor-G. S. Grampurohit.

೭. 'ಒಂದು ದಿಟ್ಟ ಪ್ರಯೋಗ'-ಅರುಣಗಾಂಧಿ, ಲೇಖನ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೂಲ)

೮. 'ಮಾಧವ ಮಂಜರಿ' (ಹಿಂದೀ) ಸಂ-ಪ್ರಕಾಶಚಂದ್ರ ಎಂ. ಜೋಶಿ.